

Kazu audzēšanas nozares apskats par 2024. gadu

Kā jau ierasts kazkopības nozarē arī 2024. gads bija gana piepildīts ar izaicinājumiem. Pieprasījums pēc kazas piena joprojām ir augsts, bet ierobežoto piena un pārstrādes produktu realizācijas iespēju dēļ joprojām tiek samazināti dārgo proteīna piedevu izbarošanas apjomi, lai apzināti samazinātu kazu ražību.

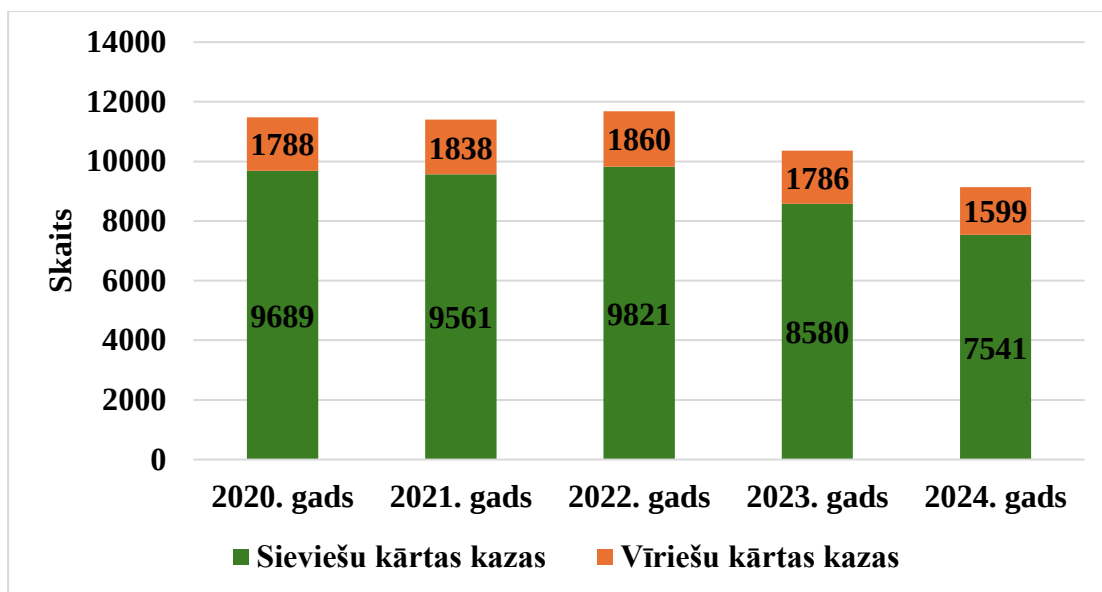
Joprojām, aptuveni 80% no visiem Latvijas kazu audzētājiem ir bioloģiskās saimniecības. No visām saimniecībām 20 ir ekonomiski aktīvas jeb tādas, kas nodod pienu. Piena pārstrādes iespējas ir nestabilas un mainīgas. Kazu pienu lielākoties pārstrādā mājražotāji, jo nav pārstrādes rūpnīcu. Joprojām ir ļoti daudz kazu, kas nav reģistrētas LDC un nav ziņu par tām. Svarīgi, ka šobrīd kazu produkcija ir atpazīstama un cilvēki to pērk un lieto. Audzētājiem pastāv arī alternatīva nodarboties ar kvalitatīva vaislas materiāla izaudzēšanu un realizāciju.

Kazkopības ekonomiskā efektivitāte ir atkarīga no:

- * klimata un vietas apstākļiem piemērotas šķirnes izvēles;
- * labas ēdināšanas, turēšanas un kopšanas;
- * pareizas un mērķtiecīgas vaislas dzīvnieku izlases un atlases;
- * valsts atbalsts likumdošanas normu izstrādē un iesaiste, lai nodrošinātu ražošanas ķēdi jeb veicinātu pārstrādes uzņēmumu sadarbību ar kazkopjiem un pieņemtu kazas pienu pārstrādei.

1. attēls

Kazu skaits Latvijā no 2020. līdz 2024. gadam

Avots: LCD, 2025

Pēdējo gadu laikā kazu skaits Latvijā samazinās. Uz 2024. gada 31. decembri kazu skaits Latvijā bija 9140, tai skaitā 1599 vīriešu kārtas un 7541 sieviešu kārtas. Kopā ir 1304 saimniecības, kurās ir reģistrētas kazas. Piena pārraudzībā esošo saimniecību skaits ir palielinājies par 3 – no 20 uz 23, kopā Latvijā ir 1412 saimniecības, kurās audzē kazas.

1. tabula

Vidējie piena produktivitātes un kvalitātes rādītāji laika periodā no 2021. līdz 2024. gadam

Piena produktivitātes un kvalitātes rādītāji	2021. gads	2022. gads	2023. gads	2024. gads
Noslēgtās laktācijas (n)	575	294↓	296	~ 326↓
Izslaukums, kg	540	550	542	~ 583↑
Piena tauku saturs, %	4,27↑	3,89	4,36↑	~4,22
Piena tauki, kg	23,0	21,3	22,4	~ 23,9↑
Olbaltumvielu saturs, %	3,36	3,52↑	3,49↑	~3,03
Olbaltumvielu daudzums, kg	18,2	19,3	17,9	~ 19,3↑
Somatisko šūnu skaits	1003	829	528	~1468

Avots: LDC gada ziņojumi, LAD ciltsdarba CILDA

Secinājumi: Kazu audzēšana balstās uz entuziastiem un kazu mīļotājiem. Kazu skaits turpina samazināties, kas nepriecē, domājot par nozares attīstību. Ja valstiskā līmenī nebūs atbalsta

un ieinteresētības uzturēt un attīstīt nozari, tad tā var strauji turpināt samazināties. Kazu skaits un kazkopība ir apdraudēta, neskatoties uz to, ka patiesie kazkopības entuziasti cenšas gan ievest jaunu vaislas materiālu gaļas šķirņu kazām, gan arī strādā mūsu Zānes kazas saglabāšanas programmā.

Laila PLĪTA,

LLKC Lopkopības nodaļas konsultante